

Havacılık Öğrencilerinin İstihdam Umudu Düzeylerinin İncelenmesi

Gamze Nur KAKŞA^{1,*} Sezer Yasin SOYCAN¹

¹Kastamonu Üniversitesi, Sivil Havacılık Yüksekokulu, Havacılık Yönetim, Kastamonu, Türkiye

*gamzekaksa1003@gmail.com (Corresponding Author/Sorumlu Yazar)

Makale Bilgileri	ÖZ
Makale Geçmişi Geliş: 01/06/2022 Kabul: 26/12/2022 Yayın: 31/12/2022 Anahtar Kelimeler: Havacılık, İstihdam Umudu, Havacılık Öğrencileri.	<p>Havacılık sektörü her geçen gün teknoloji ve küreselleşmenin etkisiyle gelişmekte ve değişmektedir. Sektör, son yıllarda kargo ve yolcu taşımacılığında teknoloji ve küreselleşmenin etkisiyle hızla gelişmiş ve tercih edilen bir konumdadır. Havacılık sektörüne artan ilgi beraberinde istihdam olanağını sağlamakta ve diğer sektörler arasında çekiciliği artmaktadır. Havacılık öğrencilerinin istihdam kavramına bakış açılarının gelecekteki kariyer kararları ve dolayısıyla kişisel gelişimleri üzerinde etkili olacağı düşünülmektedir. İstihdam umudu, pozitif psikolojinin çalışma konularından biri olarak kabul edilen umut kavramı ile ilişkilidir. Umut, beklenmedik ve istenmeyen durumlarda bireylerin enerji düzeylerinde artış sağlayan bir değişkendir. Bireylerde umut düzeyinin yüksek olmasının, öz saygı ve akademik başarı düzeylerini de arttıracığına yönelik bulgular elde edilmiştir. İstihdam umudu, psikolojik güçlendirme ve amaç yönelimli yol olarak iki boyutta incelenmektedir. Psikolojik güçlendirme, bireyin üstlendikleri rolleri başarabileceklerine olan inançları olarak tanımlanmaktadır. Amaç yönelimli yol ise amaca ulaşabilmek için sahip olunan imkânlar olarak belirtilmektedir. Böylece bireyin yaptığı veya yapacağı işe ilişkin inancı ile kendisini amaca ulaştırarak yollar kesişince istihdam umudu kavramı ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmada Kastamonu Üniversitesi Sivil Havacılık Yüksekokulu Havacılık Yönetimi Bölümünde lisans eğitimi alan öğrencilerinin istihdam umutlarının nasıl şekillendiği frekans analizi ile açıklanmaktadır. Araştırmanın evrenini Kastamonu Üniversite Sivil Havacılık Yüksekokulu Havacılık Yönetimi Bölümünde öğrenim gören 350 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırma örneklemini olarak 250 öğrenciye anket gönderilmiş ve 215 öğrenciden geri dönüşüm sağlanmıştır. Araştırmada “İstihdam Umudu Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek iki boyut ve 14 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin yapı geçerliliği faktör analizi, güvenilirliği ise Cronbach Alfa iç tutarlılık analizi ile test edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda ortaya çıkan araştırma bulguları frekans analizi ile değerlendirilmiş ve havacılık öğrencilerine kariyerleri ile ilgili önerilerde bulunulmuştur.</p>

Investigation of Employment Hope Levels of Aviation Students

Article Info	ABSTRACT
Article History Received: 01/06/2022 Accepted: 26/12/2022 Published: 31/12/2022 Keywords: Aviation, Employment Hope, Aviation Students.	<p>The aviation industry is developing and changing day by day with the effect of technology and globalization. The sector has developed rapidly in recent years in cargo and passenger transportation with the effect of technology and globalization and is in a preferred position. Increasing interest in the aviation sector provides employment opportunities and increases its attractiveness among other sectors. It is thought that aviation students' perspectives on the concept of employment will have an impact on their future career decisions and therefore their personal development. Employment hope, is related to the concept of hope, which is accepted as one of the study subjects of positive psychology. Hope is a variable that increases the energy levels of individuals in unexpected and undesirable situations. It has been found that a high level of hope in individuals will increase their self-esteem and academic achievement levels. Employment hope are examined in two dimensions as psychological empowerment and goal-oriented path. Psychological empowerment is defined as the individual's belief that they can achieve the roles they have assumed. The goal-oriented way is defined as the possibilities to reach the goal. Thus, the concept of employment hope, emerges when the individual's belief about the work he/she does or will do and the paths that will lead him/her to reach the goal. In this study, it is explained by frequency analysis how the employment hope of Kastamonu University School of Civil Aviation, Department of Aviation Management undergraduate students are shaped. The universe of the research consists of 350 students studying at Kastamonu University School of Civil Aviation Department of Aviation Management. As a research sample, a questionnaire was sent to 250 students and feedback was obtained from 215 students. “Employment Hope ” was used in the research. The scale consists of two dimensions and 14 items. The construct validity of the scale was tested with factor analysis and its reliability was tested with Cronbach Alpha internal consistency analysis. The research findings that emerged as a result of the analyzes were evaluated with frequency analysis and suggestions.</p>

“This article is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License](https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/) (CC BY-NC 4.0)”

GİRİŞ

Küreselleşmenin ilerlemesiyle uluslararası ulaşım, bir yerden bir yere ulaşma isteği, artmıştır. Dünyanın her yerine istenilen zamanda kolayca ulaşım sağlanmıştır. Ülkeler arasında sağlanan iş birliği neticesinde, bir insanın veya malın çok az sürede taşınması, gideceği yere rahat, düzenli ve güvenli olarak varması sağlanabilmiştir. Bu ulaştırma işleminin yapılmasında en önemli rolü havayolu taşımacılığı üstlenmiştir. Havayolu taşımacılığı uluslararası anlamda teknolojik, ekonomik yönden de katkı sağlamıştır. Havacılık sektörü kendisi haricinde ekonomik, sağlık, turizm sektörlerin de destekler. Havacılık, yeni istihdam olanakları yaratması açısından önemi bir sektördür (Macit ve Macit, 2017).

İnsanın becerisi, refleksleri, yetenekleri, bilgi ve eğitim düzeyi, zekâ muhakemesi, heyecanı, duyarlılığı, dikkati, stresi, kişilik yapısı ve sağlığı uçuş emniyetini en çok etkileyen unsurlardan sadece birkaçıdır. İnsan faktörü tam olarak açıklanamasa da bu etkiler göz önünde bulundurulduğunda tanımına biraz olsun yaklaşılabilir. Meydana gelmiş olan kazalar incelendiğinde, insan faktörünün %70-80 gibi düzeylerde olduğu, üzerine gidilmesi ve kontrol altına alınması gereken bir unsur olduğu dikkat çekmektedir. Buradan hareketle, herhangi bir kaza riskini en aza indiren en büyük unsur yine bizzat ilgili uçuşu yapan pilot, hava trafik kontrolörü, radar operatörü, bakımçı personelin kendisidir diyebiliriz müşteri çekme açısından yoğun ilgi gereken bir hizmet işi olduğu için insana hep gerek vardır (Yüksel, 2016). Tüm havayollarının birleştiği nokta insandır. Tüm geleceğe yönelik faaliyetler insana yöneliktir. Çünkü hizmeti veren ve hizmet alan insandır. Havayolları en gelişmiş teknolojiye sahiplerdir, bununla birlikte insanın verdiği hizmeti yapabilecek gösterdiği ilgiyi verebilecek bir araç yeryüzünde henüz icat edilmemiştir (Ağraz, 2006).

Türkiye’de havacılık sektörü açılan yeni havalimanlarıyla birlikte çok daha gelişmiştir. Bunun neticesinde açılan yeni iş pozisyonları mezun veya mezun olacak bütün havacılık öğrencilerinin hayallerini süslemektedir. Nitekim her işte olduğu gibi bu işin de zorluğu ve yerine getirilmesi gereken sorumlulukları vardır. Öğrenciler bu sorumlulukları alarak zorluklara katlanarak bu meslekte yerlerini almaktadırlar. Bu çalışma havacılık öğrencilerinin istihdam umudu düzeylerini incelemeyi ve bu doğrultuda havacılık öğrencilerine öneriler sunmayı amaçlamaktadır. Bu yönüyle havacılık yazınına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

LİTERATÜR TARAMASI

İş arayan bireylerin bilgi, beceri ve isteklerine uygun bir iş bulmak ve bu işte sürekliliği sağlamak için istihdam umutlarına bakış açıları ve mesleki farkındalık düzeyleri önem arz etmektedir. İş umudu, öğrencilerin ve mezunların işgücü durumları hakkında bilgi sahibi olma ve bir iş arayışında bulunabilmelerine yönelik genel ruh halini ifade etmektedir.

Umut kelimesi sözlük anlamına göre; ummaktan doğan duygu veya olması beklenen ve olacağı düşünülen şey anlamına gelmektedir (TDK, 2022). Umut kavramı: bireyin amaçlarına yönelik karar verip bu amaçları gerçekleştirmek adına çeşitli adımlar oluşturup bu adımları kendini motive ederek kullanmasına ilişkin kapasiteyi ifade eden bilişsel yapıdır (Şahin, Aydın, Sarı, Kaya ve Pala, 2012).

Umut duygu ve düşünce biçimi olarak geleceği işaret eder, bireye yön verir, motivasyonunu taze tutar ve ulaşmak istediği amaçları için harekete geçirir. İçinde bulunulan mevcut hoşnutsuzluk ve rahatsızlığı ortadan kaldırmak adına geleceğe dair adımlar atmaktır. Umut kavramıyla birlikte kişi kendi geleceğini inşa eder (Toral, 2022). Umut sözcüğü insanın kendi geleceğine yönelik istek ve beklentilerinin arzulanmış şekilde gerçekleşmesini ifade eder. İstihdam umudu kavramı da bu düşünce yoluyla açıklanacak olursa insanların temel yaşam faaliyetlerini gerçekleştirebilmek için istihdam edilme beklentisi olarak tanımlanabilir. İnsanlar istihdam edilebilmek amacıyla yapacağı iş için gerekli donanımlara sahip olup ön hazırlığını yaptıktan sonra arayışlarını bir umut çerçevesinde

gerçekleştirir (Belen, 2016). Yaşam doyumuna ulaşabilmede pozitif psikolojinin temel yapı taşları olan umut ve verimlilikten bahsedilmektedir (Soyer ve Satan, 2015). İstihdam umudu, pozitif psikolojinin çalışma konularından biri olarak kabul edilen umut kavramı ile ilişkilidir.

İstihdam umudu; İşe ve işle ilgili hedeflere yönelik ve işle ilgili hedeflerin varlığından oluşan olumlu bir motivasyon durumu olarak tanımlanabilir (Hong ve Choi, 2013). Bireylerin sağlıklı ve mutlu bir yaşam sürebilmelerinde en temel gereklilik amaçlanan yaşam standartlarının yerine getirilmesiyle gerçekleşir. Bu yüzden birey kendi özelliklerine uygun, genel beklentilerini karşılayabilecek ve onu hoşnut edecek bir iş ortamı bulmaya yönelir. Birey bu beklentilerle birlikte istihdam edilmeyi umut edecektir (Elbir, 2000; akt. Alemdar, 2018).

İstihdam umudu bireyin ekonomik bir ivme elde edebilmesi için önemli bir kavramdır. Ekonomik olarak kendine yetmesinin yanında psikolojik olarak da desteklenmesine yardımcı olmaktadır. İstihdam umudu aynı zamanda birey iş ararken özgüveninin ne derecede olduğu, kariyer planlarını ve yeteneklerini değerlendirmesini, sorunlar karşısındaki tutumu gibi becerilerini içine alan değişkenlerden oluşur (Gerçek, 2020).

İstihdam umudunda iki farklı boyut vardır. Bunlar; psikolojik güçlendirme ve amaç yönelimli yoldur. Psikolojik güçlendirme boyutunda, birey kendine güvenini, saygısını ve istihdam için yeterli donanım ve yeteneklerin geliştirir. Bu gelişimle birlikte birey inanç ve hedeflerine ulaşabilmek için planlar yapar. Amaç yönelimli yol boyutunda ise, birey tecrübelerine dayanarak yeni hedefler belirler ve bu hedeflere ulaşabilmek için doğru yolları bulup sahip olduğu imkanlarla hedeflerine ulaşır. Bireylerin özgüvenleri, başarabilme sezgileri ve onları hedeflerine ulaştıracak yollar kesiştiğinde istihdam umudu ortaya çıkar (Küpana, 2017; Spreizer, 2007).

YÖNTEM

Amaç

Araştırmanın amacı, lisans düzeyinde eğitim gören havacılık öğrencilerinin geleceğe ilişkin istihdam umutlarının incelenmesidir.

Ölçek

Araştırma verileri anket tekniği kullanılarak toplanmıştır. Araştırmada öğrencilerin istihdam umutlarını belirlemek amacıyla Hong ve Choi (2013) tarafından geliştirilen, Akın, Hemedoğlu, Kaya ve Sarıçam (2013) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "İstihdam Umudu Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek iki boyut (Psikolojik Güçlendirme ve Amaç Yönelimli Yol) ve 14 maddeden oluşmaktadır. Ölçekte; "Kariyerli bir işte çalışacağım." ve "Mesleki amaçlarıma ulaşmak için doğru yoldayım." şeklinde maddeler yer almaktadır. Puanlama, beşli Likert tipi ölçeğine göre yapılır.

Faktör analizi sonuçlarına göre ölçeğin iki boyutlu yapısının kabul edildiği ve ölçeğin örneklem büyüklüğünün faktör analizi için uygun ve anlamlı olduğu görülmektedir. İstihdam Umudu Ölçeği'nin güvenilirlik analizi için tutarlılık katsayısı Cronbach Alfa ile hesaplanmıştır. Analiz sonucuna göre Kişi-İş Uyum Ölçeği'nin Cronbach Alfa değeri .94 olarak ölçülmüş olup, iç tutarlılık için kabul edilen %70'in üzerindedir (Gürbüz ve Şahin, 2016).

Örneklem

Araştırmanın evrenini Kastamonu Üniversitesi Sivil Havacılık Yüksekokulu Havacılık Yönetimi Bölümünde lisans eğitimi gören 350 öğrenci oluşturmaktadır. Kolayda örnekleme yöntemiyle belirlediğimiz 250 öğrenciye online anket formu gönderilmiştir. Bu anket formlarından geri dönüş sağlanan 215 anket analizler için uygun görülmüştür. Bu yerin seçilme sebebi ise, öğrencilerin arkadaşları vasıtasıyla direk olarak verilere ulaşabildiğimiz ve araştırmanın tarafı olan havacılık öğrencilerine sorup birinci ağızdan öğrenebildiğimiz içindir. Araştırmanın amacına bakılacak olursa lisans düzeyinde eğitim gören havacılık öğrencileri için Kastamonu Üniversitesi Sivil Havacılık Yüksekokulu öğrencilerinin seçilmesi araştırmanın doğru ilerlemesi bakımından uygun görülmüştür.

Veri Toplama Araçları ve Süreçleri

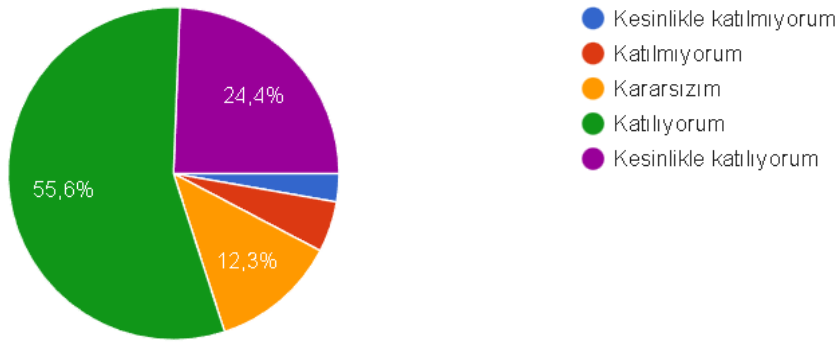
Araştırmanın verileri online anket yöntemi ile toplanmıştır. İlk aşamada anket formu oluşturulmuştur. Anket formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde katılımcıların demografik özellikleri (Cinsiyeti, yaşı, sınıfı, ailenin aylık gideri, İngilizce bilgisi, güncel mesleki yayın takibi, mesleki sertifika, hobileri), ikinci bölümde ise istihdam umudu ile ilgili sorular yer almaktadır.

Verilerin Analizi

Araştırma verilerinin analizinde SPSS 23 istatistik programından yararlanılmıştır. Bu kapsamda verilerin tanımlayıcı analizleri frekans analizi ile gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin yapı geçerliliği açımlayıcı faktör analizi ile, güvenilirlik analizi ise iç tutarlılık analizi (Cronbach Alfa) ile gerçekleştirilmiştir.

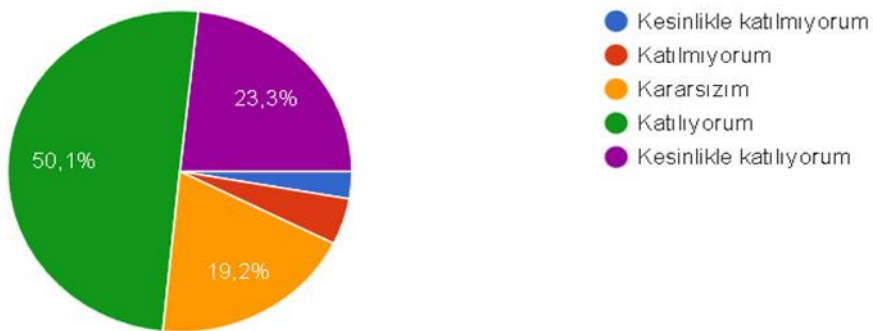
BULGULAR

Öğrencilerin istihdam umudu düzeylerini ölçmek amacıyla kullandığımız “İstihdam Umudu Ölçeği” sorularına verdikleri cevaplara ait frekans analizi ve bulguları aşağıda sunulmaktadır. Şekil 1’ de “*Kendimle ilgili değiştirmek istediğim şeyler için gerçekçi hedefler belirlerim.*” sorusuna katılımcıların verdiği cevapların yüzdesi pasta grafiği şeklinde sunulmuştur. Katılımcıların Katılımcılar en çok katılıyorum cevabını vermiştir.

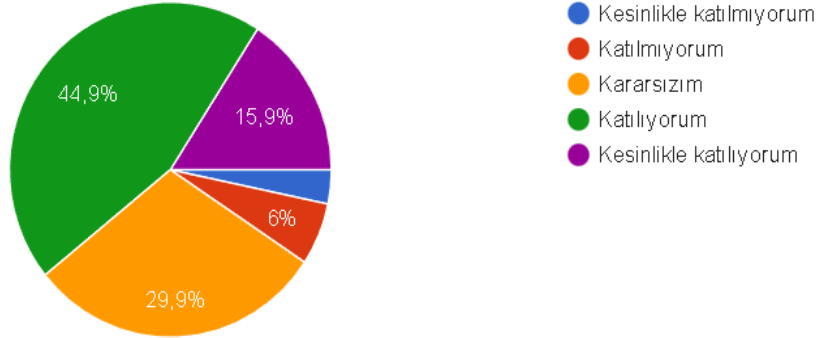
Şekil 1. “Kendimle ilgili değiştirmek istediğim şeyler için gerçekçi hedefler belirlerim.” sorusuna verilen cevapların pasta grafiği

Şekil 2’de “Kendimle ilgili belirli değişiklikler yapmaya hazır olduğum zamanı söyleyebilirim.” sorusuna katılımcıların verdiği cevapların yüzdesi pasta grafiği şeklinde sunulmuştur. Katılımcıların yarısı katılıyorum cevabını vermiştir.

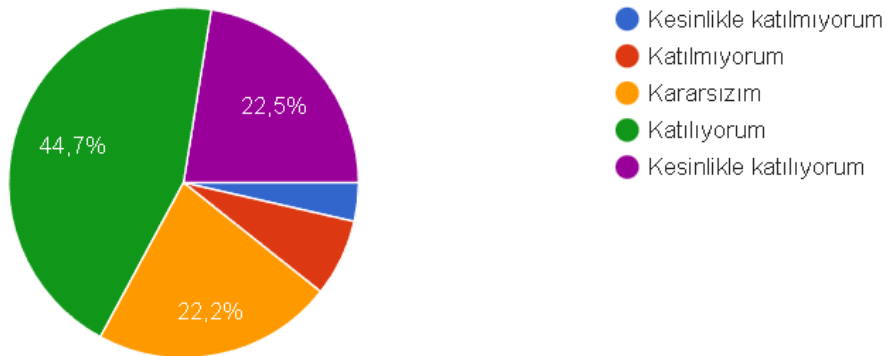
Şekil 2. “Kendimle ilgili belirli değişiklikler yapmaya hazır olduğum zamanı söyleyebilirim.” sorusuna verilen cevapların pasta grafiği

Şekil 3’de, “Kendimle ilgili değişiklik yapmak için gerçekçi bir planın nasıl yapılacağını biliyorum.” sorusuna katılımcıların verdiği cevapların yüzdesi pasta grafiği şeklinde sunulmuştur. Katılımcıların çoğusu katılıyorum cevabını vermiştir. Kalan cevaplar en fazla kararsızım seçeneği olmak üzere diğer seçenekler arasında dağılmıştır.

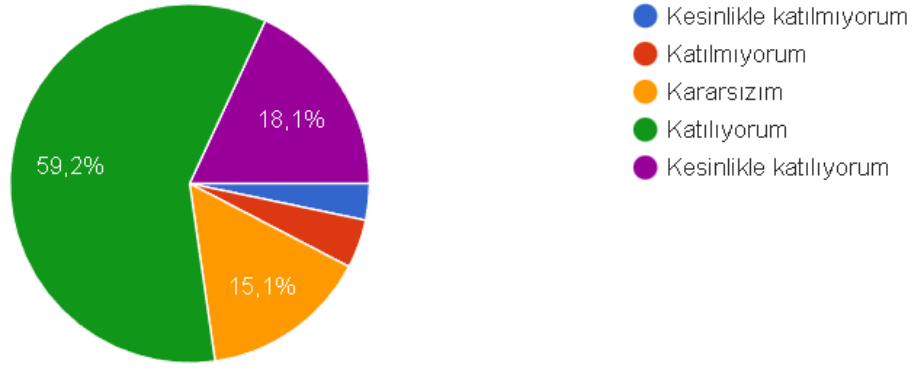
Şekil 3. “Kendimle ilgili değişiklik yapmak için gerçekçi bir planın nasıl yapılacağını biliyorum.” sorusuna verilen cevapların pasta grafiği

Şekil 4’de, “Kendimi geliştirmek için ortaya çıkan her fırsatı değerlendiririm.” sorusuna katılımcıların verdiği cevapların yüzdesi pasta grafiği şeklinde sunulmuştur. Katılımcıların çoğusu katılıyorum cevabını vermiştir. Kesinlikle katılıyorum ve kararsızım cevapları neredeyse eşittir.

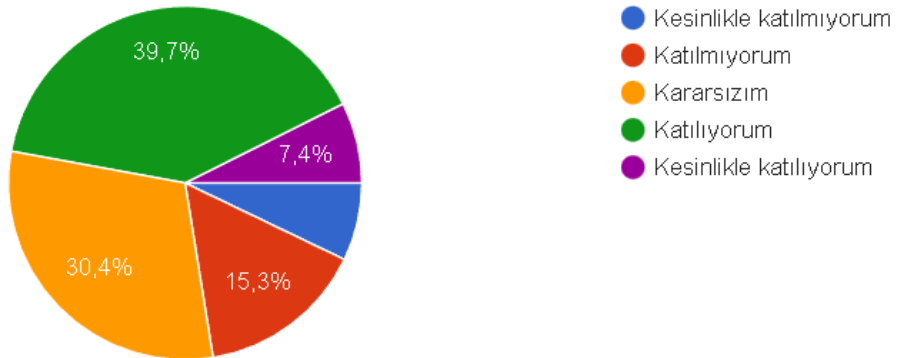
Şekil 4. “Kendimi geliştirmek için ortaya çıkan her fırsatı değerlendiririm.” sorusuna verilen cevapların pasta grafiği

Şekil 5’de, “Kendimle ilgili değişiklik yapmaya çalıştığımda, gelişimim için gerçekçi bir plan yaparım.” sorusuna katılımcıların verdiği cevapların yüzdesi pasta grafiği şeklinde sunulmuştur. Katılımcıların çoğusu katılıyorum cevabını vermiştir.

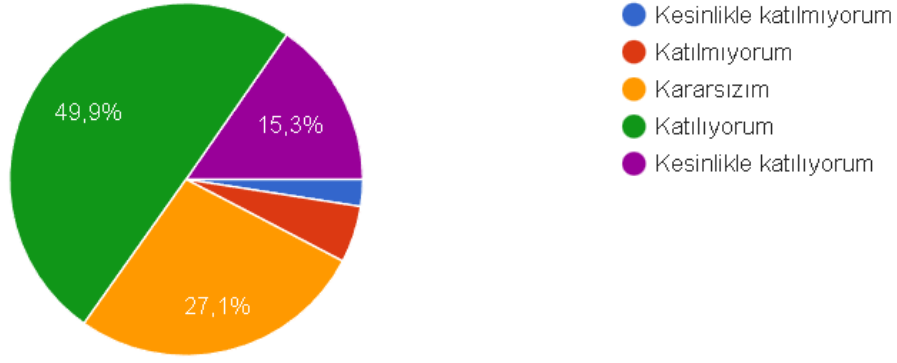
Şekil 5. “Kendimle ilgili değişiklik yapmaya çalıştığımda, gelişimim için gerçekçi bir plan yaparım.” sorusuna verilen cevapların pasta grafiği

Şekil 6’da “Kendimle ilgili değişiklik yapmaya çalıştığım zaman başkalarından yardım isterim.” sorusuna katılımcıların verdiği cevapların yüzdesi pasta grafiği şeklinde sunulmuştur. Katılımcıların çoğusu katılıyorum cevabını vermiştir.

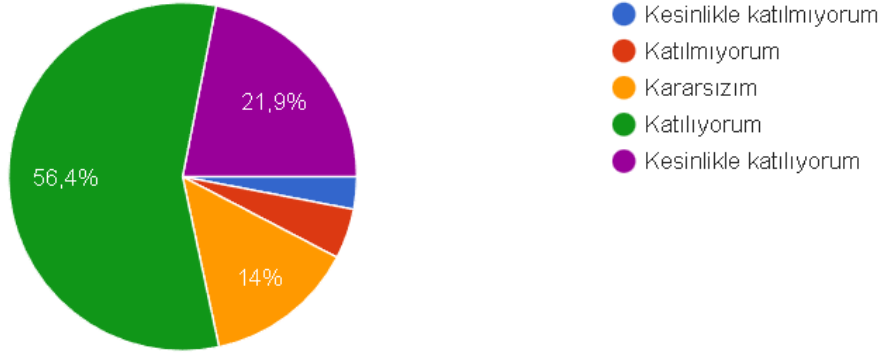
Şekil 6. “Kendimle ilgili değişiklik yapmaya çalıştığım zaman başkalarından yardım isterim.” sorusuna verilen cevapların pasta grafiği

Şekil 7’de “Kendimi geliştirmek için aktif bir şekilde çalışırım.” sorusuna katılımcıların verdiği cevapların yüzdesi pasta grafiği şeklinde sunulmuştur. Katılımcıların neredeyse yarısı katılıyorum cevabını vermiştir.

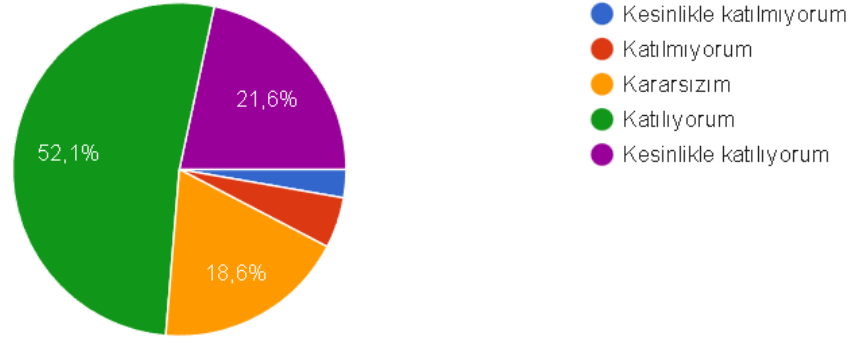
Şekil 7. “Kendimi geliştirmek için aktif bir şekilde çalışırım.” sorusuna verilen cevapların pasta grafiği

Şekil 8’de “Kendimle ilgili neleri değiştirmem gerektiğini belirleyebilirim.” sorusuna katılımcıların verdiği cevapların yüzdesi pasta grafiği şeklinde sunulmuştur. Katılımcıların yarısından fazlası katılıyorum cevabını vermiştir. Kalan cevapların büyük bir çoğunluğunu kesinlikle katılmıyorum cevabı oluşturmaktadır.

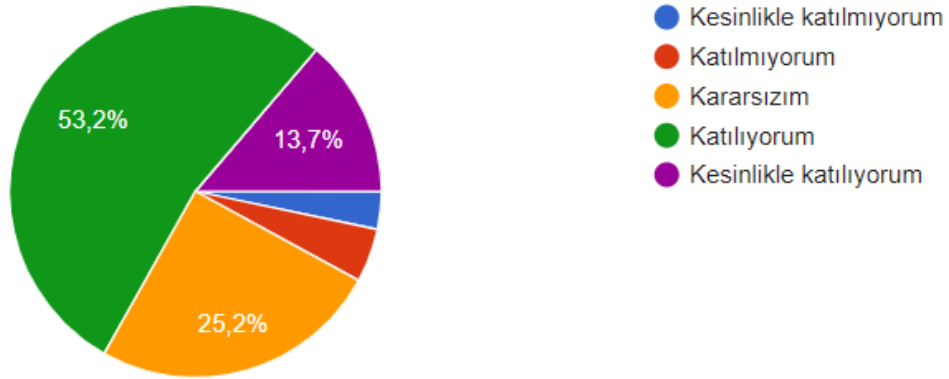
Şekil 8. “Kendimle ilgili neleri değiştirmem gerektiğini belirleyebilirim.” sorusuna verilen cevapların pasta grafiği

Şekil 9’da “Bir birey olarak sürekli kendimi geliştirmeye çalışıyorum.” sorusuna katılımcıların verdiği cevapların yüzdesi pasta grafiği şeklinde sunulmuştur. Katılımcıların yarısından fazlası katılıyorum cevabını vermiştir.

Şekil 9. “Bir birey olarak sürekli kendimi geliştirmeye çalışıyorum.” sorusuna verilen cevapların pasta grafiği

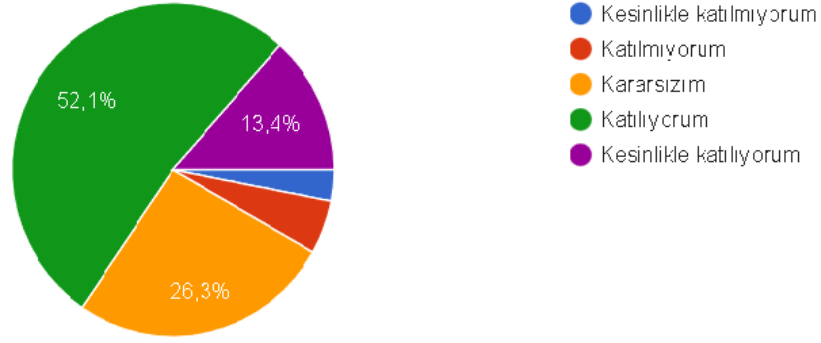
Şekil 10’da “Kendimle ilgili değişiklikler yapmak için gerçekçi hedefleri nasıl belirleyeceğimi biliyorum.” sorusuna katılımcıların verdiği cevapların yüzdesi pasta grafiği şeklinde sunulmuştur. Katılımcıların yarısından fazlası katılıyorum cevabını vermiştir.

Şekil 10. “Kendimle ilgili değişiklikler yapmak için gerçekçi hedefleri nasıl belirleyeceğimi biliyorum.” sorusuna verilen cevapların pasta grafiği

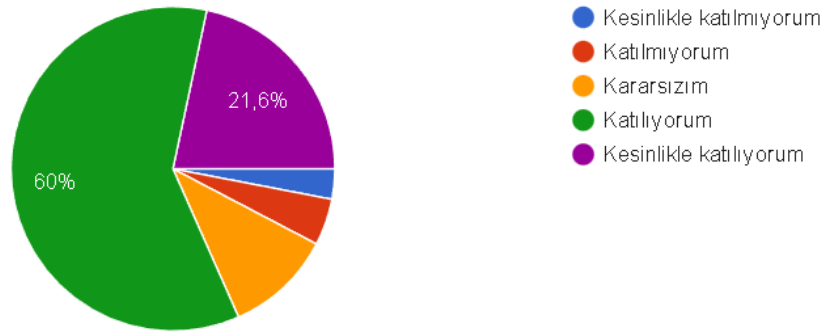
Şekil 11’de “Kendimle ilgili belirli bir değişikliği ne zaman yapmam gerektiğini bilirim.” sorusuna katılımcıların verdiği cevapların yüzdesi pasta grafiği şeklinde sunulmuştur. Katılımcıların yarısından fazlası katılıyorum cevabını vermiştir.

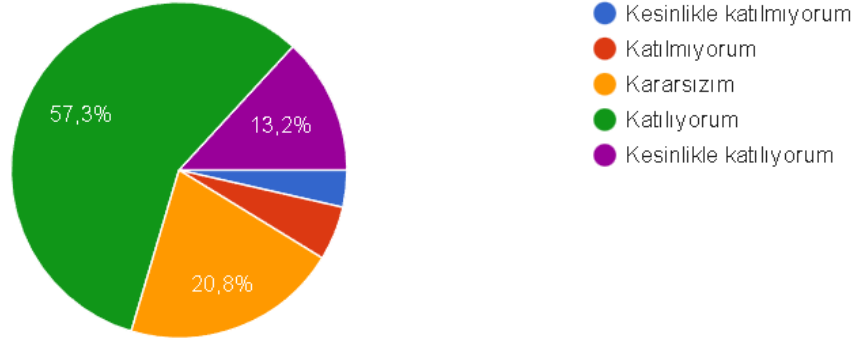
Şekil 11. “Kendimle ilgili belirli bir değişikliği ne zaman yapmam gerektiğini bilirim.” sorusuna verilen cevapların pasta grafiği

Şekil 12’de “Kendimi geliştirmeye çalıştığım zaman mevcut olanakları kullanırım.” sorusuna katılımcıların verdiği cevapların yüzdesi pasta grafiği şeklinde sunulmuştur. Katılımcıların en çok katılıyorum cevabını vermiştir

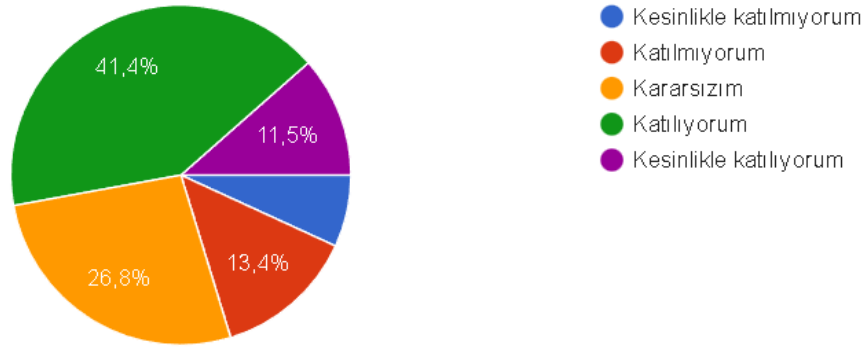
Şekil 12. “Kendimi geliştirmeye çalıştığım zaman mevcut olanakları kullanırım.” sorusuna verilen cevapların pasta grafiği

Şekil 13’de “Kendimle ilgili değişiklik yapmak için atacağım adımları biliyorum.” sorusuna katılımcıların verdiği cevapların yüzdesi pasta grafiği şeklinde sunulmuştur. Katılımcıların en çok katılıyorum cevabını vermiştir

Şekil 13. “Kendimle ilgili değişiklik yapmak için atacağım adımları biliyorum.” sorusuna verilen cevapların pasta grafiği

Şekil 14’de “Kendimi değiştirmeye çalıştığımda aktif olarak yardım almaya çabalarım.” sorusuna katılımcıların verdiği cevapların yüzdesi pasta grafiği şeklinde sunulmuştur. Katılımcıların en çok katılıyorum cevabını vermiştir

Şekil 14. “Kendimi değiştirmeye çalıştığımda aktif olarak yardım almaya çabalarım.” sorusuna verilen cevapların pasta grafiği

TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Havacılık sektörü her geçen gün gelişen ve değişen bir sektördür. Boeing tarafından hazırlanmış gelecek 20 yıla ait havacılık sektörü tahminlerini içeren Current Market Outlook (2015) raporunda, uçak sayısının %100 artarak 42.180 adede ulaşacağı ve 238.000 yeni hava aracı bakım personeline ihtiyaç olacağı belirtilmektedir (Kanbur ve Erol, 2017). Havacılık sektörünün her alanında duyulan bu işgücü ihtiyacı havacılık bölümlerinde okuyan lisans öğrencileri için istihdam umutlarını yükseltmektedir. Havacılık öğrencilerinin istihdam kavramına bakış açıları gelecekteki kariyer kararları ve dolayısıyla kişisel gelişimleri üzerinde etkili olacağı düşünülmektedir. İstihdam umudu, pozitif psikolojinin çalışma konularından biri olarak kabul edilen umut kavramı ile ilişkilidir. Umut, beklenmedik ve istenmeyen durumlarda bireylerin enerji düzeylerinde artış sağlar (Gerçek, 2020).

Bilindiği üzere 2020 yılında ortaya çıkan COVID-19 virüsünün ardından yaşanan pandemi, beraberinde havacılık sektörü için çöküş durumu yaşatmıştır. Bu durum havacılık öğrencilerinin gelecek kaygısı

yaşamalarına neden olmuştur. Fakat alınan önlemler neticesinde yaşanan çöküş kısa sürede yapılan doğru yaklaşımlar ile toparlanıp yükselişe geçilmiştir. Alınan veriler ışığında yurt içi uçuşlar 2020 yılında 1.055.168 olan yurt içi uçak trafiği 2021 yılında 1.461.577 dolaylarına ulaşarak %38.5 oranında yükseliş elde edilmiştir. Uçak trafiğinin bu denli artması nedeniyle iş gücünün yetersiz kalması ve istihdamın artacak olmasına işaretir. Bununla birlikte havacılık öğrencileri için iş olanakları artacak, istihdam umutları yeniden yeşerecektir. (SHGM, 2021).

Araştırma bulguları incelendiğinde; “Kendimle ilgili değişiklik yapmak için atacağım adımları biliyorum.” ifadesine havacılık öğrencilerinin en yüksek katılım sağladıkları görülmektedir. Bu sonuç öğrencilerin lisans sürecinde öğrendiklerinin kendilerini değiştirmek için yeterli olduğunu belirtmektedirler. Aynı şekilde “Kendimle ilgili neleri değiştirmem gerektiğini belirleyebilirim.” ifadesine verilen yanıt oranının yüksek olması bu sonucu destekler niteliktedir. Araştırmanın diğer bulgusu olan “Kendimle ilgili değiştirmek istediğim şeyler için gerçekçi hedefler belirlerim.” ifadesine katılım oranı da yüksektir. Lisans eğitim süreci boyunca öğrencilerin gerek sektörün istekleri gerekse de ders kapsamında öğrendikleri düşünüldüğünde daha gerçekçi ve sektöre uygun planların yapılması gerekmektedir. Aynı şekilde “Kendimle ilgili değişiklikler yapmak için gerçekçi hedefleri nasıl belirleyeceğimi biliyorum.” ifadesine katılım oranı yüksektir. Gerçekçi hedefler belirlemek geleceğe dönük istihdam umudunu artıracaktır.

SONUÇLAR

Sonuç olarak Kastamonu Üniversitesi Sivil Havacılık Yüksekokulu Havacılık Yönetimi Bölümü lisans öğrencilerinin istihdam umudu sorularına yüksek oranda katıldıkları görülmektedir. Havacılık sektörüne ilginin gün geçtikçe artması yanında istihdam olanağı sağlamaktadır. Bu büyüme diğer sektörler arasında havacılık sektörünü daha çekici hale getirmiştir. Havacılık sektörünün gelecek vadetmesi ve hızlı bir şekilde gelişmesi lisans öğrencilerinin de istihdam umutlarını yükseltmektedir. Bireylerin istihdam umudu düzeylerinde yükseklik öz saygı, akademik başarı düzeylerini de etkilemektedir. Havacılık öğrencilerinin istihdam kavramına bakış açıları gelecekteki kariyer kararları ve dolayısıyla kişisel gelişimleri üzerinde etkili olacağı düşünülmektedir.

TEŞEKKÜR

Bu araştırma, Doç. Dr. Engin KANBUR danışmanlığında yürütülmekte olup, 1919B012109784 proje başvuru numarasıyla TÜBİTAK 2209-A Üniversite Öğrencileri Araştırma Projeleri Desteği Programı tarafından desteklenmektedir. Bu makaledeki anket çalışmaları için Kastamonu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulunca onay alınmıştır.

KAYNAKÇA

- Ağraz, S. (2006). *Havayolu işletmelerinin istihdama katkısı*. (Doktora Tezi), İstanbul Üniversitesi SBE, İstanbul.
- Akın, A., Hamedoğlu, M. A., Kaya, Ç., & Sarıçam, H. (2013). Turkish version of employment hope scale: The validity and reliability study. *IIB International Refereed Academic Social Sciences Journal*, 11(4), 56-68.
- Alemdar, E. (2018). *Öğretmen adaylarının iş umutları, akademik motivasyonları ve kariyer planları*. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Sakarya.
- Belen, M. (2016). *Yaygın eğitim yoluyla bilişim teknolojileri alanında mesleki eğitim alan bireylerin iş umudu, sosyal destek, denetin odağı ilişkisi*. Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Gerçek, M. (2020). Üniversite öğrencilerinin iş (istihdam) umudu ile akademik branş memnuniyeti düzeyleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi SBE Elektronik Dergisi*, 11(2), 266-277.
- Gürbüz, S., & Şahin, F. (2006). *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Hong, P. Y. P., & Choi, S. (2013). The employment hope scale: Measuring an empowerment pathway to

employment success. *International Journal of Psychology Res.*, 8(3), 173.

Kanbur, E., & Alper, E. (2017). Havacılık çalışanlarının yaşam doyumunun demografik değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Sosyal Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 17, 50-64.

Küpana, M. N. (2017). Mesleki müzik eğitimi alan öğrencilerin iş umudu düzeylerinin incelenmesi. *Education*, 7(2), 350-362.

Macit, D., & Macit, A. (2017). Türkiye’de sivil havacılık sektöründe istihdamın mevcut durumu, sorunları ve sorunların çözümüne yönelik öneriler. *Journal of Emerging Economies and Policy*, 2(2), 74-85.

Sedat Ağraz.,(2006). *Havayolu işletmelerinin istihdama katkısı*. Doktora Tezi, SBE, İstanbul.

SHGM (2021). *Kurumsal faaliyet raporu*. www.shgm.gov.tr

Soyer, M. K., & Satan, A. (2015). *Genç yetişkinlerde yaşam doyumunun yordayıcısı olarak umut, dayanıklılık ve iyimserlik*. 13. Ulusal Psikolojik Danışma ve Rehberlik Kongresi Bildiri Özeti Kitabı (s. 185-186), Mersin

Spreitzer, G. M. (1995). Psychological empowerment in the workplace: dimensions, measurement, and validation. *The Academy of Management Journal*, 38(5), 1442-1465.

Şahin, M., Aydın, B., Sarı, S. V., Kaya, S., & Pala, H. (2012). Öznel iyi oluşu açıklamada umut ve yaşamda anlamın. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 827-836.

Toral, B. (2022, 04 18). Umut nedir ve neden kötüdür? <http://www.dusunuyorumdergisi.com/umut-nedir-ve-neden-kotudur/?h=UMUT%20NED%20C4%B0R>

TDK (2022). Türk Dil Kurumu Sözlükleri. <https://sozluk.gov.tr/>